

***Королева
української поезії
XX століття
Ліна Костенко***

Ліна Василівна Костенко народилася 19 березня 1930 р. у м. Ржищеві на Київщині в родині вчителів. 1936 р. родина переїхала до Києва, де Ліна закінчила школу на Куренівці і ще школяркою почала відвідувати літературну студію при журналі "Дніпро", який редагував Андрій Малишко. Ці скупі дані біографічної довідки стануть хвилюючими поетичними мотивами, коли авторка згодом розповість у віршах про біженські дороги воєнних років і про "балетну школу" замінюваного поля, по якому доводилося ходити, і про перший — написаний в окопі — вірш.

У 1946 р. опубліковані перші вірші Ліни. Дівчина поступила в Київський педагогічний інститут ім. М. Горького, але залишила його і поїхала навчатися в Московський літературний інститут ім. М. Горького, який закінчила 1956 р., а вже наступного року вийшла перша книжка її поезій "Проміння землі". Друга збірка "Вітрила" була опублікована у 1958 р., згодом — збірка "Мандрівки серця" у 1961 р. 1962 р. збірка "Зоряний інтеграл" була розсипана ідеологічною цензурою і світу не побачила. Потім поетичному слову Ліни Костенко було оголошено заборону, її твори не виходили окремими виданнями до 1977 р. Твори й навіть саме ім'я авторки зникли зі сторінок періодики. Поетеса писала "в шухляду". Це тоді були написані й "Берестечко", і "Маруся Чурай", і вірші, що склали книжки "Над берегами вічної ріки" та "Неповторність". У 1963 р. разом із А. Добровольським Ліна Костенко створила сценарій фільму "Перевірте свої годинники". У 1965 р., коли почались арешти української інтелігенції, Ліна Костенко підписувала листи протесту, а коли у Львові судили В'ячеслава Чорновола та його друзів, вона була на процесі. 1969 р. Осип Зенкевич видав у діаспорі велику збірку "Поезії", до якої увійшло все краще, створене на той час поетесою, зокрема поезії, які поширювалися у "самвидаві" через заборону комуністичною цензурою. Ще одна збірка "Княжа гора" була розсипана у 1972 р., що не було дивним, адже звучання поезій збірки було настільки сміливим для того часу, що не можна навіть уявити, що ці твори могли бути надрукованими. 1977 р. надрукована збірка Ліни Костенко "Над берегами вічної ріки", через два роки роман у віршах "Маруся Чурай", а у 1980 р. — збірка "Неповторність". 1987 р. вийшла збірка "Сад нетанучих скульптур". За роман у віршах "Маруся Чурай" та збірку "Неповторність" поетеса отримала Державну премію України імені Т.Г. Шевченка. Збірка "Вибране" побачила світ 1989 р. За книжку "Інкустації", видану італійською мовою, Ліні Костенко 1994 р. присуджено премію Франческа Петрарки, якою Консорціум венеціанських видавців відзначає твори видатних письменників сучасності. 1998 р. у Торонто Світовий конгрес українців нагородив Ліну Костенко найвищою своєю відзнакою — медаллю Святого Володимира. У 1999 р. був написаний історичний роман у віршах "Берестечко" і окремою брошурою видана лекція "Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала", прочитана 1 вересня 1999 р. в Києво-Могилянській академії. 2000 р. Ліна Костенко стала першим лауреатом Міжнародної літературно-мистецької премії імені Олени Теліги. Під час Помаранчевої Революції поетеса була довіреною особою лідера опозиції Віктора Ющенка.

Прикметною рисою творчості поетеси є інтелектуалізм — рух, поезія, злети думки, яка осягає великі історичні простори, напружено шукаючи ключів до таємниць буття людини, нації, людства... Пошук цей нерідко пов'язаний з "інтенсивним переживанням культури", а не лише з безпосереднім спогляданням плину життя. Спілкування з великим культурним досвідом людства та його творцями, осмислення парадоксів історії, у школі якої сучасна людина далеко не завжди виглядає розумним учнем, загострюють відчуття дисгармонійності й невлаштованості світу наприкінці ХХ ст., яке в поезії Ліни Костенко постає як вельми драматичний акт у житті людської цивілізації. З подібних відчуттів та висновків виникають апокаліпсичні мотиви в її поезії. Але кінцева зупинка в цьому прямуюванні до нелегких істин нашого драматичного часу — все ж не відчай та безнадія, а гостре жадання краси (доскональності), затишку, людяності, бажання пропекти байдужу свідомість, достукатися до розуму, пробудити людську гідність...

Ліна Костенко — одна з тих, хто не втратив людської гідності в часи випробувань, і її шістнадцятирічне мовчання не виглядало як слабкість чи компроміс з владою, бо свою позицію поетеса завжди виражала прямо і відкрито: її принциповість і прямота настільки лякали й дратували представників влади, що вони з величезним задоволенням у будь-який спосіб примусили б її мовчати. Але Ліна Костенко користувалась такою великою популярністю і любов'ю читачів, що чиновники просто боялись її чіпати. Ліна Костенко останнім часом мріє писати вірші не з політичним забарвленням, а "малювати птиць срібним олівцем на лляному полотні".

Нове століття

Поема «Берестечко» з ілюстраціями Георгія Якутовича, видана видавництвом «Либідь» 2010 року, мала загальний тираж 14 тис. примірників, а збірка «Гіацинтове сонце», впорядкована Ольгою Богомолець, розійшлася тиражем 5 тис. примірників;

2010 року вийшов перший роман Л.Костенко — «Записки українського самашедшого».[5], [6]. Роман викликав великий ажіотаж і тимчасову його нестачу в книгарнях.

Сім'я

Чоловіки:

Єжи-Ян Пахльовський (* 1930), польський письменник, однокурсник Л.Костенко під час навчання у Московському літературному інституті імені О. М. Горького;

Цвіркунов Василь Васильович, керівник Київської кіностудії імені Довженка у 1960-х рр.;

Діти:

Пахльовська Оксана Єжи-Янівна, культуролог;

Цвіркунов Василь Васильович-молодший (народився 28 травня 1969 року), програміст Відзнаки;

Кіносценарії

«Перевірте свої годинники» (1963, спільно з А.Добровольським) — про українських поетів, загиблих під час Другої світової війни. Фільм знятий 1964 року, але на екрани не вийшов. Він був так перероблений під назвою «Хто повернеться — долюбить», що Л.Костенко відмовилася від авторства.

Театральні постанови за творами

«Горохове плем'я», поетична вистава за поезіями Ліни Костенко та Олени Теліги;
«Циганська Муза», драматична поема, прем'єра вистави відбулася 15 березня 2010 року;

**Щасливиця, я маю трохи неба
І дві сосни в туманному вікні.
А вже здавалось, що живого нерва,
Живого нерва не було в мені!
Уже душа не знала, де цей берег,
Уже втомилась від усіх кормиг.
У громі дня, в оркестрах децибелів
Ми вже були як хор глухонімих. І
раптом, — Боже! — після того чаду
І тарапати, рівної нулю, —
Я чую дощ.**

**Він тихо плаче правду,
Що я когось далекого люблю.
І чую тишу. І співають птиці.
Проходять люди гарні і незлі.
В пахучій хмарі дощової глиці
Стоїть туман, як небо на землі.
Пасуться тіні вимерлих тарпанів,
Навшпиньки ходять сутінки і сні.
Весна підніме келихи тюльпанів, —
За небо вип'ю і за дві сосни!**

Ліна Костенко

Презентацію виконала учениця 7-В класу

Данів Дарина